

Aningaasarsiaqartitaaneq pillugu ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartarnermut malittarisassartaasa allannngortinnissaannut siunnersuuteqaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaasilluni ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarnerup nalaani akissarsiat tamarluinnaasa ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaatineqarsinnaanngorlugit.

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneernejarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Sofia Geisler, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqtigiit

Ulloq 24. oktober siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Ilaasortaajunnaarnersiutisarnermut maleruagassat Naalakkersuinikkut atuuffimmiit tunuarnerup kingorna inuussutissarsiummik allamik nassaarnissap tungaanut maannamut aningaasarsiarisimasat amerlaqataannik naalakkersuineramik suliallit aningaasaqarnikkut qulakkeerissunneqarnissaannik kissaateqarnermit tunngaveqarput.

Siunnersuuteqartorli isumaqarpoq inuit piffissami ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfimmi allanik isertitaqartut taamak illersorneqarnissamik pisariaqartitsinngitsut, taamaammallu piffissami tassani allanik isertitaqaraanni taakku ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaataasariaqartut.

2. Kalaallit Nunaanni ilaasortaajunnaarnersiutisarneq pillugu maleruagassat atuuttut

Maannakkut naalackersuissunut inatsisartunullu ilaasortanut tunngatillugu aallaavittut isertitat allat ilaasortaajunnaarnersiutinit ilanngaatigineqarneq ajorput. Taamaattorli naalackersuisoq atuuffimmit tunuortoq inatsisartunullu ilaasortatut ingerlaqqittoq inatsisartunut ilaasortatut aningaasarsiaqartitaasarpoq naalackersuisutullu atuunnermit ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiup nalaani naalackersuisutut aningaasarsiat inatsisartunullu ilaasortatut aningaasarsiat nikingassutaannik aamma pisarluni. Taamaallilluni pisuni taamaattuni ilanngaateqartoqartarpoq.

Tamatumunngali tapiliullugu ilanngunneqassaaq inatsisartut soraarnerussutisiat pillugit iluarsartuussinermik aallartitsisimapput, tamatumunngalu atatillugu avataanit suleqatigiissitamik nalunaarusiortitsisoqarsimavoq, ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiup nalaani allanik isertitaqarsimagaanni taakku ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaataanissaat tassannga inassuteqaatit ilagisimallugu. Ajornartorsiulli taanna inatsisartunit maannamut suli isummerfigineqarsimanngilaq.

3.2. Islandimi ilaasortaajunnaarnersiutisisarnermut maleruagassat

Islandimi inatsisartunut ilaasortat qinigaaffimmi ilivitsumi atuuffimmiissimasut (ukiuni sisamani) qaammatini pingasuni ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartarput. Qinigaaffinni marlunni amerlanerusuniluunniit atuuffimmiissimagunik qaammatini arfinilinni ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartarlutik. Ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiup nalaani allanik isertitaqartoqarpat taakku tamavimmik ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaatigineqartarput.

Naalackersuisunullu katersaqarneq piaarnerusumik pisarpoq: taakku qaammatit pingasut qaangiunnerini ilaasortaajunnaarnersiutisiaqalersinnaanermut katersaqalereertarput. Ukioq ataaseq sinnerluguluunniit naalackersuisuusimagunik qaammatini arfinilinni ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarsinnaanermut katersaqartarput. Ilangaatiginnittarnermulli tunngatillugu maleruagassat Inatsisartunut ilaasortanut atuuttut assigaat: ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiup nalaani allanik isertitaqartoqarpat taakku tamavimmik ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaatigineqartarput.

3.3. Danmarkimi ilaasortaajunnaarnersiutisisarnermut maleruagassat

Naalackersuisut 2014-imi borgmesterit, nunap immikkoortuani siulittaasut, folketingimut ilaassortat kiisalu ministerit aningaasarsiaat tamarmiusut pillugit isumalioqatigiissitamik pilersitseqqullugit Folketingimit kaammattorneqarput. Tamanna tunngavigalugu aningaasarsiaqartitaaneq pillugu isumalioqatigiissitaq 2014-imi aasakkut pilersinneqarpoq. Naalackersuinermik suli allit aningaasarsiaqartitaaneranni ullutsinnut tulluarsaanissap qulakkeerneqarnissaa kiisalu maleruagassat paasiuminarsarneqarnissaat isumalioqatigiissitamik siunertaasimavoq¹.

¹ Isumalioqatigiissitaq ataatsimut borgmesterit, nunap immikkoortuani siulittaasut, folketingimut ilaassortat kiisalu ministerit aningaasarsiaqartitaanikkut atugarisaasa ullutsinnut qanoq tulluartiginerinik tunngaviummik

Aningaasarsiaqartitaaneq pillugu isumalioqatigiissitaq januar 2016-imi nassuiaasiaminik saqqummiussivoq. Ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartarnermut aqqissuussinerit taamani atuuttut assigiinngisitaarlutillu paasiuminnaatsut isumalioqatigiissitamit uparuarneqarpoq. Tamanna tunngavigalugu naalakkersuinermik suliaqartunut tamanut ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartarnermut aqqissuussinerit assigiissaagaanerulernissaat isumalioqatigiissitamik siunnersuutigineqarpoq. Borgmesteri, nunap immikkoortuani siulittaasoq, folketingimut ilaassortaq kiisalu ministeri naalakkersuinermik suliaqarnermik atuuffimmit tunuaraangat suli piffissami killilimmi ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartitsisoqartassasoq isumalioqatigiissitap kaammattuutigaa. Ministeritulli atuuffimik isumaginninnermi pissutsit immikkut ittut atuuttut pissutigalugit, ministerinut ilaasortaajunnaarnersiuteqarnermut aqqissuussaq atuuffinnut allanut atuuttumit ataasiakkaatigut allaanerussuteqarpoq. Tamanna tunngavigalugu isumalioqatigiissitami amerlanerussuteqartut ima kaammattuuteqarput:

- Borgmesterit, nunap immikkoortuani siulittaasut kiisalu folketingimut ilaassortat annerpaamik ukiuni ataatsimi aningaasarsiat amerlaqataannik ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarsinnaassapput. Ministerit annerpaamik ukiuni marlunni aningaasarsiat amerlaqataannik ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarsinnaassapput.
- Minnerpaamik qaammatini arfinilinni aningaasarsiat amerlaqataannik ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartoqarsinnaassaaq. Ukiuni sisamani naalakkersuinnikkut atuuffimik inissisimanikkut, saniatigut ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarsinnaatitaanermut katersisoqarsinnaavoq.

nalilersuisussaalluni, tamanna aamma kommunini nunallu immikkoortuini suliffeqarnermi aningaasarsiatigut ineriartornermut sanilliullugu.

Suliassiissutaasumit:

”Isumalioqatigiissitaq borgmesterit, nunap immikkoortuini siulittaasut, folketingimut ilaassortat ministerillu aningaasarsiaqartitaanerannik tamanik misissueqqissaassaaq. Aningaasarsiaqartitaanermi imarisat tamarmik misissueqqissaarnermi ilanngunneqassapput, tassani aamma ajunngitsorsiat, aningaasartuutitut tapit, ilaasortaajunnaarnersiat, soraarnerussutisiat, ilanngaassinnermut maleruagassat, ataatsimut aqqissuussinnermut maleruagassat, ilinniartitaanermut aningaasartuutit aningaasarsianillu ingerlaavartumik naleqqussaasarneq pillugit. Atuuffiit assigiinngitsut aningaasarsiaqaataaneri ataatsimut isumalioqatigiissitamit misissorneqassapput. Tamakku saniatigut inuiaqatigiinni atuuffiit allat akisussaaffeqarfiusut aningaasarsiaqaataanerinik paasissutissaat isumalioqatigiissitamit ilanngunneqassapput.

Borgmesterit, nunap immikkoortuini siulittaasut, folketingimut ilaassortat ministerillu aningaasarsiaqartitaanerannik siumut isigisumik siunnersuusiornissaq isumalioqatigiissitamit suliassaavoq. Ineriartorneq naalakkersuinermik suliallit sulineranni ukiuni kingulliunerusuni atugassaritinneqarsimasoq siunnersuutikkut isumaliutigineqarsimassaaq, tassani aamma suliassat katitigaanerit eqqarsaatigalugu kiisalu naalakkersuinermik suliaqartut akisussaaffiat suliakkersugaanerallu. Paasiuminartuutitsinissaq kiisalu ammasuunissaq siunnersuutitut tunngaviutinneqassapput. Aammattaaq atuuffinni assigiinngitsuni atugassiissutit sunniivigeqatigiinnikkut ataqatigiinnerat siunnersuutitigut isumaliutigineqarsimassaaq, tamanna attuumassuteqartutut nalilerneqarpat”.

- Naalackersuinermik suliaqartoq qinigaaffiup ingerlanerani piumassutsiminik tunuarpat ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartitsisoqanninnissaa erseqqissumik aallaaviutinneqarpoq.
- Naalackersuinnikkut piffissaq tamakkerlugu atuuffimmit allamit aningaasarsiaritinneqartut amerlaqataannik ilaasortaajunnaarnersiutit ikilisinneqassapput.
- Tamatuma saniatigut isertitat allat ilaasortaajunnaarnersiutinit ilanngaataassapput. Ministerinullu ukioq ataaseq ilaasortaajunnaarnersiutisiaqareermermi aatsaat pisortani atuuffinnit allanit isertitat ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaatigineqalissapput.

Isumalioqatigiissitami ikinnerussuteqartut isumalioqatigiissitap kaammattuutaanik tapersiisinnaasimangillat, taamaalillutillu amerlanerussuteqartut kaammattuutaanni allannguutissanik ukuninnga siunnersuuteqarsimallutik:

- Borgmesterit, nunap immikkoortuani siulittaasut, folketingimut ilaasortat kiisalu ministerit annerpaamik ukiuni marlunni aningaasarsiat amerlaqataannik ilaasortaajunnaarnersiutisisinnaassapput.
- Piffissami ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiusumi isertitat allat tamakkiisumik ilanngaatigineqassapput.

Nassuiaasiaq tunngavigalugu inatsisinut inatsisartunut naalackersuisunullu ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerannik maleruagassiisunut inatsimmut allannguutit 2017-imi akuersissutigineqarput.² Inatsimmut allannguutit ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartitaaneranut tunngatillugu, folketingimut naalackersuisunullu ilaasortaasimasut sivikinnerpaamik ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartitaasernerisa qaammatinut arfinilinnut sivikillineqarneranik imaqarput. Siusinnerusukkut folketingimut ilaasortaasimasut sivikinnerpaamik qaammatini aqqaneq marlunni ilaasortaajunnaarnersiutisiaqartitaasimagaluarput, ministerillu qaammatini 18-ini. Siunnersuutini folketingimut ilaasortaasimasut qaammatini 24-ini naalackersuisunullu ilaasortaasimasut qaammatini 36-ini sivisunerpaamik ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiisa attanneqarnissaat toqqarneqarsimavoq. Tamatuma saniatigut aningaasarsiaasinnaasut, soraarnerussutisiaasinnaasut il.il. ulloq siullermiit ilanngaatigineqartarnerisa attanneqarnissaa toqqarneqarpoq. Taamatuttaaq qaammatini siullerni aqqaneq marlunni 100.000 kr.-it pallillugit isertitat ilanngaatigineqartannnginnerisa attanneqarnissaa toqqarneqarsimavoq (oktober 2018-imi akit qaffakkiartornerannut naleqqussaanermi 139.446 kr.-it).

Folketingimut ilaasortaajunnaarnersiutisiassanik tunniussinnermut peqatigitillugu ministeritut ilaasortaajunnaarnersiutisianik tunniussisoqarpat, folketingimut ilaasortaajunnaarnersiutisianit

² Folketingimut qinersisarneq pillugu inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 1426, 8. december 2017-imeersoq, §§ 108 aamma 109 kiisalu ministerit aningaasarsiaqartitaanerat soraarnerussutisiaat il.il. pillugit inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 939, 16. juni 2017-imeersoq, §§ 2 aamma 3

ilanngaassisoqarani ministeriusimanermut ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaassisoqartarpoq.

Aningaasaliissutinit erniat, meeqqanut (tigummisanut) tapiissutit, aapparifat soraarnerussutisiaat kiisalu isumaginninnikkut tunniussat sulluunniit isertitat ilaasortaajunnaarnersiutisianit ilanngaataaneq ajortut ilagaat.

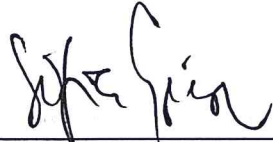
Ataatsimiititaliap oqaaseqaatai inassuteqaataalu

Ataatsimiititaliap oqaatigissallugu tunngavissaqartippaa siunnersuutigineqartoq ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu aatsaat qinersinermut tullermut atatillugu atuutilissasoq, taamaalillunilu pisinnaatitaaffinnut atuutereersunnut sunniuteqassanani.

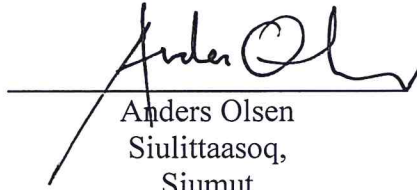
Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip **akuersissutigineqarnissaa** inassutigaa.

Peqatigitillugu ataatsimiititaliap isumaqatigiittup **kaammattuutigissavaa** aningaasarsiat il.il. allanngortinneqarnissaannik aalajangiinerit siunissami suleqatigiissitami suliamut ilisimasalimmit attuumassuteqanngitsumit nalilersuinerit tunngavigalugit aalajangerneqartassasut aammalu taamatut allannguinerit ingerlanneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuutit Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliamit, partiinit tamanit ilaasortaaffigineqartumit saqqummiunneqartassasut.

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Sofia Geisler
Siulittaasup tullia,
Inuit Ataqatigiit

Anders Olsen
Siulittaasoq,
Siumut

Aleqa Hammond,
Nunatta Qitornai

Justus Hansen,
Demokraatit

Stine Egede, Inuit
Ataqatigiit